

Elävää historiaa

(Kertomus.)

Niin vakavana, niin juhlallisena kulkee kansa temppeleitä kohden.

Harmaata, mustaa, ilotonta on joukko.

Kellot kumajavat ja mahtavana vyörynä kulkevat ääniaallot halki ilmojen.

Suurta, voimakasta on ääni. Pieni sydän värisee, sielu ahdistaa. Ei ole avaruudessa tilaa lämpimän sydämen vienoille sävelille. Ei jaksa heikon ihmisydämen rakkauden värähtelyt kilpailla kylmän malmin kaiun kanssa. Ihmisen ääni on kuin sääksen surinaa ukkosen käydessä.

Turhaa, turhaa on taistelu. Turhaa on tyynnyttää taikauskon merta. Turhaa on haravoida sumua.

Pom, pom! Pom, pom! Yhdyn vakavaan, harmaaseen joukkoon, kulken mukana, annan virran viedä.

On keveää kulkea virran mukana, niin rauhassa, niin turvallisista. Virta vie, pyörre johtaa tuttuja uomia myöten. Ei lyö laine vastaan, ei hirsyyskuja iskuja anna.

Suloiset, tutut tutut säveleet tervehdivät. Tunteet kuisuttelivat: muistatko lapsuusajaa, muistatko kotoista rauhaa, muistatko virren, jota emosi lauloi... Muistatko, muistatko...

Oi, muistan, muistan...

Sammuu soitto. Kuulen sanat opetuksat. Kaikki on niinkuin ennenkin. Samat muorit, samat vaarit, saman raskaan syntikuorman kantajat kohtaavat katseeni. Ahmin opetusta. Ne ovat niin sileitä, niin uinuttavan tuttuja ja kuitenkin...

Laine lyö vasten kasvojani, hirsyky antaa ankaran iskun.

Mitä...

Missä ovat ihmiset?

Näen vain elottomia, älyttömiä työkirveen veistoksia.

Tuossa on ukko. Tekijä on pannut paljon huolta leukojen muodostamiseen. Ne ovat leveät, voimakkaat — Tuossa akka. Silmien raosta kiiluu kellertävää, samerista älyttömyyttä. — Tuossa nukkua tuhertaa mies, jonka otas on heikko, matala leipähuolen uurtama.

Jo alkaa eloton joukko liikahtella.

Oh... Missä minä olen? Eläkö jällen lapsuusajaa, olenko kulkenut vuosikymmenien taakse elämässäni?

Ei, ei.

Tuhansien vuosien taakse olen kulkenut.

Vuosituhanasia oli vierinyt sieluni ylitse, ja jälleen tuhansia vuosia.

Mutta miksi oikeastaan olen tänne pimeään muinaisuuteen tullut. Mitä on minulla täällä tekemistä. Elänhän elämää, joka on niin ihanaa, niin kaunista.

Omena ja kirsikka kukkivat kilpaa kedon kukkien kanssa, — kirsikkametsä, joka valkoisena kukka-aaltona ulottuu rantaan asti ja omenapuukäytävä, jonka suoruu elähtyttää oksien lävitse välkkyvää järven pintaa.

Ei ole veljesvihaa, ei nälkää, ei kurjuutta maailmassa ja ilma värisee rakkauden sävelillä... Oi miten ihanaa!

Pieni kovakuoriainen kiipee ylös ruohon kortta, muurahainen juoksee tien poikki, pääskynen kiittää ilmassa. Leivonen laulaa lemimen laulua, tuuli suhisee iästä rauhaa... Valtavana vyöryä elämän virta puissa, penssissa, ruohoissa, kukissa. Se vyöryy suurena sopusointuna. Poissa on taistelu, mikä muinoin oli elämän ainoa sisältö...

Pom — pom! Pom — pom!

Huu! Valetun malmin ääni!

Elävää historiaa lukiessani aina kuulen tuon äänen ja näen siihen liittyvän kuvasarjan. Se on kauhea ääni ja hirveät kuvat.

Kuitenkin minä halusta luen elävää historiaa. Minä pidän siitä. Se kertoo minulle luonnon kehityslakien äärettömistä ilmeistä.

Mutta sen katselemiseen tarvitaan kylmyyttä ja tyynyttä...

Sydän alkaa aina sykkiä murtavasta säälisestä... onhan vereni periytynyt noista kaukaisista esivanhemmista ja siinä yhä aaltoaa, muinaisten tuskien jälkimainingit.

Se elävä historia on tällaista jota luen:

Harmaata, mustaa, ilotonta on ihmiskunta, jota johtaa malmin kylmä kaikki temppeleihin.

Mahtavana vyörynä kulkee kumeat äänet avaruudessa ja pienet ihmisydamet värisevät pelosta, sieluja ahdistaa...

Mutta se, jota malmin kaikki julistaa, on elotonta, säälitöntä sanomaa. Se julistaa voimaa, jonka mustat siivet verhoavat taivaan idästä länteen...

Pom — pom! Turhaa on kiemurtelusi, tomun lapsi. Minä painan voimakkaan nyrkkiini sinun sykkivään sydäntäsi vasten, minä kuivaan kuumun veresi, kitken aatteiden taimet sielustasi. Minä, mammona, olen voimakas kuin kuolema...

Ja julistusta säästää kaukaisten tappannertien tykkien jyrinä.

Teollisuushelvetti

Jos nykyiselle ajalle antaa sen oikean nimen, niin kuuluu se kuin yllä. Kapitalistit ja heidän renkensä kutsuvat sitä toisella nimellä — sivistyksen, korkean sivistyksen ajaksi.

Tästä sivistyksestä antaa mainion kuvan vaikka mikä vähänkään huomattavampi Amerikan tehdaskaupunki — ottakaamme esimerkiksi Syracuse, Ohiossa.

Siellä on kahdenlaisia väkeä. Sellaisia, jotka eivät tee mitään ja joilla kaikki on — näitä kutsutaan "paremmiksi" — ja sellaisia, jotka ahertavat aamusta iltaan raskaassa työssä ja joilla ei mitään ole — nämä ovat tavallista kansaa, työläisiä.

"Paremmat" puhuvat korkeasta sivistyksestä, heidän naisensa "toimivat" kirkoissa, lähetystyössä, klubeissa, iloissa, huveissa ja kaikellaisissa nautinnoissa. Suurimmat "taistelut" ja elämän vaikeudet ovat koettavia nautinnoissaan voittoa toiset "paremmat". Nautinnoissa ja ulkokokouksissa. Sillä muutoin se ei olisi "sivistystä."

Jos jollekin näistä naikkosista kerroo, että tässä samassa Syracusessa on naisia, joiden täytyy orjan tavoin raataa miesten töissä rauta- ja teräsvalimoissa, niin he ovat hämmästyttävään, mutta hetken mietittyään kylmäverisesti sanovat että se on niin kuin sen ollakin pitää — mitäs muuta varten työläisnaiset ovat kuin tehdäkseen työtä. He taaskin — he, "paremmat" — heidän on toisin — mutta he ovatkin "sivistyneitä."

Ja työläiset ovat tähän tottuneet. Toituneet jänkäikkiseen raadantaan, tottuneet loppumattomaan kurjuuteen ja kaiken puutteeseen — josta seuran että he ovat "onnellisia" ja tyytyväisiä — "onnellisia kuin leivoset."

Syracusessa on suolakeivoksia. Ja suola kuivataan suurissa ammeissa. Näiden työläiset eivät saa koskaan e-

des nukuakaan rauhassa. Jos tulee yöllä myrsky tai sade, niin annetaan merkki, jonka kuultuaan kaikkein työläisten — miesten, naisten, lasten — on noustava vuoteeltaan ja kiihdyttävä peittämään näitä aameja, jotta niiden "sivistyneiden" suola ei kastuisi.

Perheen isä, joka niukalla palkallaan tuskin onnistuu pitämään itsensä ja perheensä edes raihnaisessa kunnossa, on tietenkin äärettömän onnellinen noustessaan yöydännä kesken untan kiiruhtakseen suojelemaan toisten suola. Perheen äiti työn uuvuttamana ja kaikellaisen kieltäymysten kiihdyttamana, on samoin äärettömän onnellinen mennessään levolle ja tietäessään että merkin annettua hänen täytyy vähin pukimin rientää suola-aameille, kastua läpimäräksi — ja palata entistä uupuneempaan jälleen nukkumaan, jos voi.

Ja lapset — ne vasta onnellisia ovat, "onnellisia kuin leivoset." Leikki-paikkana heillä ovat tunkiot ja pukimina pari riäsyä. Melkein siitä alkaen, kun he oppivat kävelemään, täytyy heidän ruveta kulkemaan isänsä ja äitinsä kera työssä. — Ei ole lainkaan ihme että he ovat "onnellisia kuin leivoset."

Voiko kuvitella pahempaa helvetiä kuin tämä?

Vai onko tämä sivistystä?

Helvetin portilla

Kirj. Asarias Viljanheimo.

Luciferillä linnassaan pidot, horna riemuiten temmeltää, sen pauhua vahvimmat padot ei saattaisi vaimentaa.

On portilla nääntyvä vieras, joka sisälle aikooi myös, ei sielunsa irtaisa rietas, ei kultia kannan hän vyös.

Hän tehtaitten porteilla värjyi, työtä raskasta rukoillen, niillä päivinä viikkoja väpyi, sai raataakin hikoillen.

Ryskeessä, jyskeessä tehtaan, ahjon ääressä uuraasti löi, ei lepoa saanut hän koskaan, hän leipähän unenkin möi.

Nyt helvetin portilla vartoo, kuten aina hän tehnyt on, vaan uneen uupunut vajoo, vaikka horna on levoton.

Lusifeerilla sanoma viedään, että portilla nukkua mies, hällä ryysyinen puku vain yllään, on vaarallinen hän kukaties.

Oli yhteiskunnalle vaara, jos oikeutta aneli hän, vain orjana lupa oli raataa, ja tyytyä nälkähän.

Lusifeerikin kiukusta puhkui, kun oudosta kuulla sai, joka helvetin portilla nukkui on onneton hylkiö kai?

Ens kalsepa miensä muuttaa, kun silmää hän nukkujaa, tää näky on outoa, uutta, hornan haltia huoahtaa.

Tuo mies on kokenut kyllin, ja kärsinyt kaikkea, oi, koska pauhussa helvetinkin noin raskaasti nukkua voi.

Nyt loppukoon hornassa riemut, sua häiritä unesta ei saa, ken kärsinyt riistäjän hirmut, sille helvetti jo rauhan suo.

Katkeralla surulla ja kaiholla tiedoksi annamme, että rakas tyttömme

Ellen Ilona

tuli temmattua pois tapaturmaisesti 11 päivä heinäkuuta 1921, Dunblanissa, Sask., Canadassa. Ellen oli syntynyt Minotissa, No. Dakotassa, helmikuun 29 päivä, 1908, elettyänsä ainoastaan 13 v., 1 kk. ja 11 päivää. Häntä kaiholla muistelemaan jääme äiti, isä, 1 sisko, 2 veikkoja, 1 kasvattiveikko ja laaja sukulaisperi.

LIINA ja JAAKKO MÄKI. Fridolf, Wallace, Welma ja Axel.

Kesän tuulet huminoipi päivä tuhaa painettaan sydän tuskaa vaikeroipi poissa väpyvä Elli vaau.

Jo ennen tulemaasi tänne vielä hetken viimeiseen, olit ilo elämämme päivän säde sydämeen.

Kukka kallis olit meille, palkitse sitä mikään ei kuin tapaturma tuonen teille Ellen pienoisemme vei.

Kukka nuoruus lakastuupi keskellä nuoruuskevättään muistosi on aina uusi ei tule koskaan häipymään.

Vaikka Ellimme peittää multa sydämissämme kuvan on hyvästi nyt lapsi kulta muistosi on tahraton.

Surulla ja murheella ilmoitamme, että rakas poikasi ja veljemme

Aale Johannes Takala

nukkui kuolemaan uneen 11 päivä kesäk., 1921, Ladysmithin sairaalassa, sairastettuaan parin viikon ajan lavantautia, joka lopulta kääntyi aivoakuumeeksi.

Hän oli syntynyt Extentionilla, B. C., 4 päivä maalisk., 1901, joten oli kuollessaan 20 vuoden 3 kuukauden ja 7 päivän ikäinen. Ikävällä jääme häntä kaipaamaan minä hänen äitinsä ja meitä neljä siskoa ja yksi veli.

Ei pauhina myrskyjen mailman, Nyt häiritse rauhaa nukkuvan; Ei sykkäile rintaa nyt riemuiten ja vaivatkin vaimeni sydämen.

Hautaus tapahtui 13 päivänä kesäkuuta Ladysmithin hautausmaalle. Kitänrae kaikkia hautausmaattoon osanottajia kuin myöskin kaikkia, jotka toivat kukkia ja tevalla tai toisella ovat ottaneet osaa suruumme.

MRS. LIISA TAKALA. SISKOT JA VELI: Laila, Elin, Elvi, Harold ja Taimi. Ladysmith, B. C.